

NEMUNAITIS

ALYTAUS KRAŠTO PUŠYNUOSE
SPINDINTIS PERLIUKAS

Leidinyje panaudotos R. Avižienio, G. Bernatavičiaus, Z. Bulgakovo,
B. Malaškevičiūtės, Alytaus turizmo informacijos centro
archyvo nuotraukos.

Alytaus turizmo informacijos centras
S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, Alytus
Tel.: +370 315 52 010, +370 687 07 703
El. paštas info@alytus-tourism.lt
www.alytus-tourism.lt

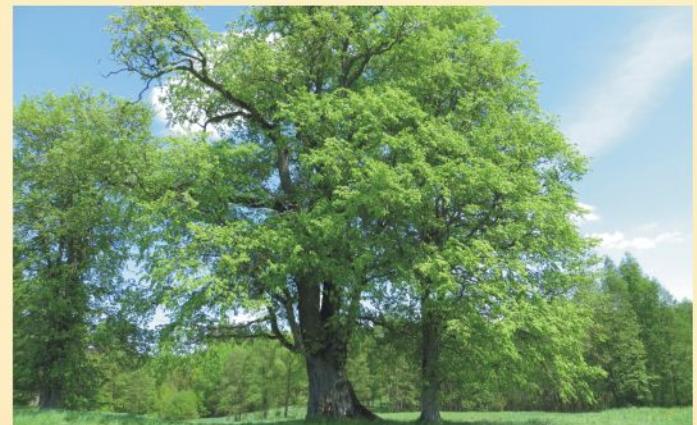
ALYTAUS RAJONAS

LANKYTINOS VIETOS

- Geisčiūnų kaimo palaukėje (4 km iki Nemunaičio) auga pati seniausia ir vienintelė kaip gamtos paveldo objektas saugoma Lietuvoje kriausė. Jos aukštis – 6 m, kamieno apimtis – 3,8 m, amžius siekia beveik 200 metų. Šią gražuolę rasti nėra sunku. Išskubus į kelią Alytus–Nemunaičis, reikia važiuoti 8 km, tada už autobusų stotelės sukti į keliumą dešinėje. Truputį pavažiavę pamuskės palaukėje pamatysime senąją kriausę. Prie jos prieš Antrajį pasaulinį karą kaimo jaunimas rengdavo šokių vakarus.

Kriausė 1960 m. paskelbta botaniniu gamtos paminklu.

- Šalia senosios kriausės auga senoji kalninė guoba, kurios kamieno apimtis net 5,5 m, aukštis – 24 m, o amžius – daugiau kaip 250 metų. Mūsų krašte tai tikras rekordas, nes guobos gyvena iki 300 metų. Dar ir šiandien pasakojamos legendos, jog kadaise, pasibaigus medžioklėms gretimuose miškuose, po ja puotaudavo Lietuvos didikai.

Guoba 1960 m. paskelbta botaniniu gamtos paminklu.

- 1899–1904 m. klebono Felikso Baltuškos (palaidotas bažnyčios šventoriuje) rūpesčiu pagal inžinieriaus Vaclovo Michnevičiaus projektą buvo pastatyta dabartinė mūrinė Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia: neogotikinė, trinavė su aukštu bokštu ir šoniniais bokšteliais.

1930 m. klebonas Adalbertas Vaitiekus Želnys šventoriuje įrengė Lurdo grotą.

Ant bažnyčios laiptų yra pritvirtinta lentelė, žyminti čia vieną iš Lietuvos Respublikos gravimetrinį punktų. Gravimetrinis pagrindas naudojamas atliekant detalius gravitacijos lauko tyrimus bei nustatant gravitacijos lauko kitimą laikui bégant. Visa tai svarbu atliekant tiksluosius geodezinius matavimus bei geofizinius tyrimus.

• Pranciškonų vasarnamis, vienos gyventojų vadinamas vienuolynu, pastatytas 1931–1933 m. kunigo F. Baltuškos iniciatyva kaip poilsio namai broliams pranciškonams. Pirmame aukšte buvo valgykla, virtuvė, keli nedideli kambariukai, antrame – nedidelė koplytėlė ir kelios celės. Kadangi sanatorija buvusi tolokai nuo Kretingoje įsikūrusio pranciškonų centro ir trumpalaikiam poilsiu i jį atvykti būdavo ne taip paprasta, 1937 m. pranciškonai atsisakė teisių į pastatą ir perdarė jį Nemunaičio parapijos bažnyčios altarijai. 1945 m. birželio 3 d. šiame pastate prisiekė 120 A. Ramanausko Vanago vadovaujamų partizanų. Šeštojo dešimtmečio pradžioje pastatas buvo nacionalizuotas ir perduotas Nemunaičio mokyklos reikmėms. Koplytėlė buvo išgriauta, celės pertvarvystos, o pastate įsikūrė mokyklos bendrabutis. Šiuo metu buvęs vasarnamis priklauso Šv. Pranciškaus ir Šv. Bernardino vienuolynui Vilniuje.

Pranciškonų vasarnamis įtrauktas į Nekilnojamųjų kultūros vertibių registrą.

• Kryžius, stovintis netoli bažnyčios, iš betono išlietas 1934 metais. Jį iškilmingai pašventino kunigas A. V. Želnia. Paminklą projektauto ir darbams vadovavo broliai V. ir J. Jarmalos, jiems talkino ir kiti parapijiečiai. Tarybiniais metais kryžius nebuvo nugriautas, miestelio žmonės patys jį šiek tiek patvarkydavo. Kadangi kryžius ne kartą buvo perdažytas, tik atlikus polichrominius tyrimus paaškėjo jo dažymo ir dekoravimo etapai, spalviniai sprendimai, jų raida. 2011 m. kryžius buvo restauruotas.

Kryžius įtrauktas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

• 1939 m. mokytojo Antano Saulevičiaus iniciatyva į Nemunaitį buvo pakviestas žymus to meto skulptorius Vincas Grybas. Jau po metų miestelį turėjo papuošti Paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Tačiau pasikeitusi politinė santvarka pakeitė šiuos planus. Ilgus metus skulptūrai teko buvoti įvairiose vietose. Vietos bendruomenės iniciatyva 1989 m. ji išlieta iš naujo ir atidengta 1990 m. vasario 16 d.

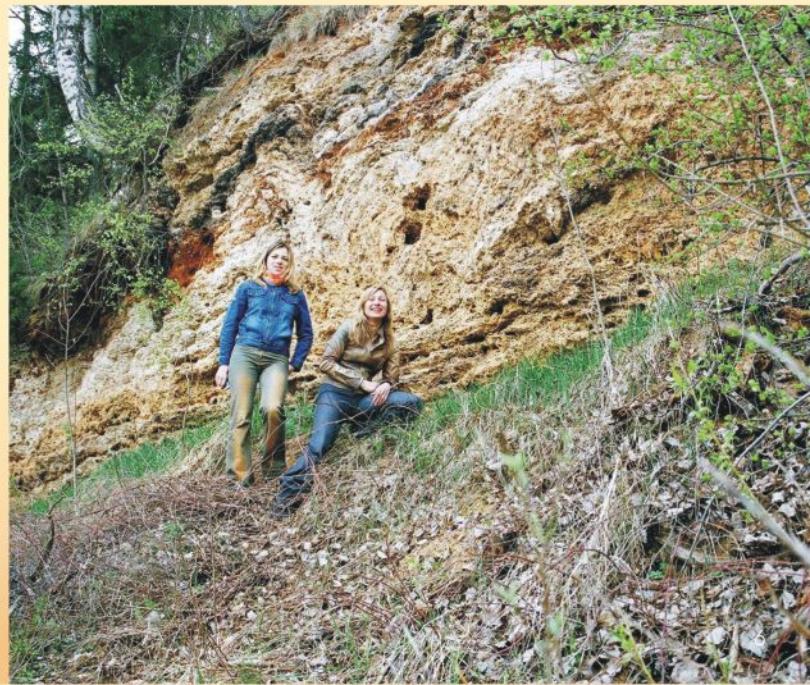
Skulptūrą restauravo skulptorius Jonas Naruševičius, architektė Irena Gudaitytė suprojektavo postamentą. Nemunaičio paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę – paskutinis Vinco Grybo darbas. 1941 m. liepos 3 d. skulptorius buvo sušaudytas vokiečių.

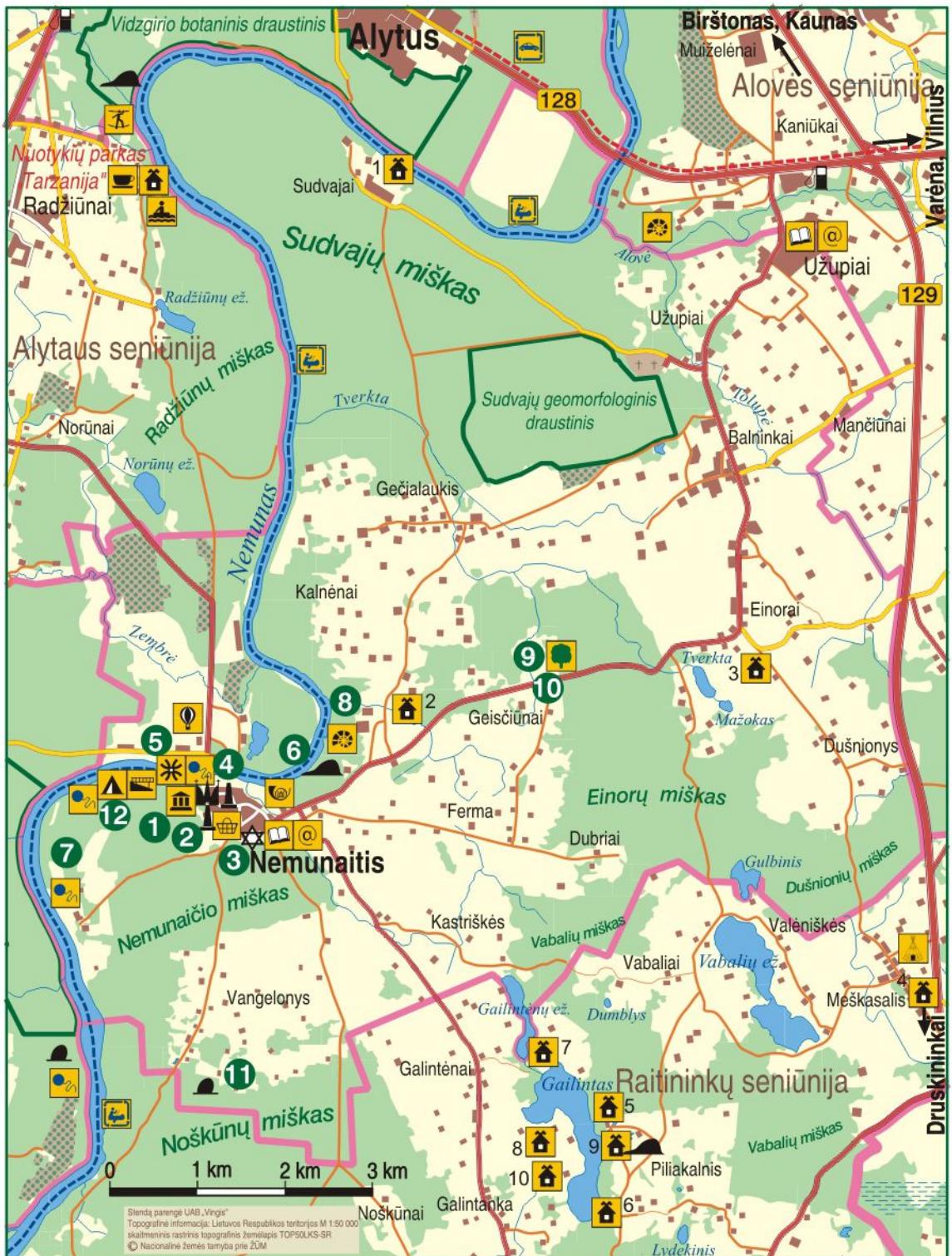
Paminklas įtrauktas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

• Klintinių tufų atodanga yra Nemunaičio kaime, Nemunaičio seniūnijoje, Nemuno upės slėnio dešiniajame krante, Sudvajų girininkijoje. Rasti jas visai nesunku – Nemunaityje reikia nusileisti prie Nemuno ir eiti pakrante pasroviui. Šios atodangos vaizdingiausios ne tik Alytaus rajone, bet ir visoje Lietuvoje. Bendras atodangų ilgis yra 900 m, plotis 20–30 m, aukštis 1,2–10 m. Jose matyti sluoksniais išakėjės balsvas, pilkas, rudas klinčių tufas. Šios atodangos pirmą kartą buvo aprašytos 1909 metais. Profesorius Pranas Juodelė rašė: „Aukštasis Nemuno krantas ties Nemunaičiu (12–13 m aukščiau vandens lygio), kur dabar yra kalkinių tufų klodai, kadaise, matyt, buvo ežeras. Ten veisési kiautinių gyvūnelių (jų liekanas galima pastebėti tufuose) ir iš šaltinių tekėjo turtingas kalkių vanduo. Gyvūnelių kiauteliai ir šaltinių vandens kalkės (ir geležies rūdys) sudarė storus tufų kladus. Tuo laikotarpiu Nemuno čia dar nebuvo. Kai Nemunas toje vietoje išarė ir pagilino vagą, dauguma šaltinių rado sau kitas žemesnes vietas, ežero vanduo ištekėjo Nemunan, vieta išažiūvo, apsklojus tik plonu durpių sluoksnį; o vėliau apaugo ir mišku.“

1987 m. atodanga paskelbta geologiniu gamtos paminklu.

Lankytinos vietas

- 1 Nemunaičio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia
- 2 Paminklas „Žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę“ Nemunaityje
- 3 Žydų senosios kapinės Nemunaityje
- 4 Misijų kryžius Nemunaityje
- 5 Kunigo (Klebono) mitologinis akmuo *
- 6 Nemunaičio piliakalnis *
- 7 Nemunaičio mineralinė versmė
- 8 Nemunaičio klintinių tufų atodanga
- 9 Senoji kriausė
- 10 Senoji guoba
- 11 Didysis Dzūkijos akmuo
- 12 Rekreacinė zona prie Nemuno

* Sudėtingiau pasiekiami objektai

Sutartiniai ženklai

	Piliakalnis
	Akmuo
	Paminklas
	Architekturinis kulturos paveldo objektas
	Mineralinis šaltinis
	Žvyrkelis
	Lauko, miško kelias
	Miškas
	Sodai
	Ežeras
	Pelkė
	Upė, upelis, griovys
	Gyvenvietė
	Katalikų bažnyčia
	Kapinės
	Žydų kapinės
	Skraidymas oro balionu
	Automobilių maršrutus
	Vandens maršrutus
	Apžvalgos aikštėlė
	Biblioteka, internetas
	Kaimo turizmo sodyba
	Paštas
	Parduotuvė
	Pramoginis plaustas
	Nemunaičio vaikų stovykla

-
- Didysis Dzūkijos akmuo pūpso Nemunaičio seniūnijos jauname Vangelonių kaimo pušyne. Tai didžiausias riedulys Dzūkijoje ir devintas pagal dydį Lietuvoje. Akmuo yra netaisyklingos formos, vietomis padūlėjęs, sutrūkinęjęs, nes, anot vienos gyventojų, iji ne kartą yra trenkės žaibas. Akmens ilgis – 7 m, plotis – 4,5 m, apimtis – 18 m. Riedulį sudarantį uolienu – biotitinis plagiogneisas su granatu, rusvai ir juosvai pilkas, itin smulkiagrūdis; tekstūra masyvi.

1964 m. akmuo paskelbtas geologiniu paminklu.

Dažniausiai tokie didieji akmenys būna apgaubti ne viena legenda. Pasakojama, kad velnių vis erzino Nemunaičio bažnyčios varpų skambesys, nedavės pelkėje rytais ramiai snausti ar po sotaus valgio dantis rakinėti. Griebė jis vieną naktį didelį akmenį ir nulékęs prie bažnyčios juo norėjo sugriauti. Tačiau neįvertino savo jėgų ir pakeliui, ties Vangelonimis, užklupo velnių rytinis gaidžio giedojimas. Trenkė jis tą akmenį ir akis išdegės nulékė į savo pelkę slėptis, niekaip netilpdamas savo kailiye iš pykčio. Sulaukė nakties ir išėjo gyventi į tolimesnes pelkes, kur nebuvo girdėti bažnyčios varpų skambesio, o gražuolis akmuo taip ir liko Vangelonių kaime.

Tačiau mokslininkai retai tikti legendomis ir sako, kad šis didysis gražuolis yra uolienos gabala, atstumtas į mūsų kraštą ledynu iš Švedijos, Suomijos ar Baltijos jūros dugno.

• Klebono akmuo Nemuno upėje, Nemunaityje. Apie jį 1872 m. Nemunu plaukės žymus lenkų archeologas, etnografas ir kultūros istorikas Zigmantas Gliogeris rašė: „Prie miestelio iš Nemuno glėbio iškilięs didžiulis akmuo. Iš tolo jis man pasirodė kaip pakrantėje stovintis bokštas.“

Šioje vietoje 1877 m. buvo įsteigta vandens matavimo stotis. Vieta parinkta kaip tik dėl čia pūpsančio didžiulio akmens. Jame iškapojo aikštėles ir prikalė matuokles, užrašus tvarkė vietos klebonai. Kartais po žiemos akmuo truputį pakeisdavo stovėjimo vietą, nes jį išjudindavo pavasarį upė plaukiantys ledo gabalai.

• Nemunaičio mineralinė versmė trykšta Lankų kaime, Nemunaičio seniūnijoje, Nemuno upės slėnio dešiniajame krante. Nesunkiai randamos versmės vanduo šiek tiek melsvas, bekvapis ir beskonis. Jis neužšyla net ir žiemą, yra skanus, druskų koncentracija – 6 g/l, turi natrio hidrokarbonato, kalcio, chloro, vidutinė temperatūra siekia +8 °C. 1980 m. versmė paskelbta hidrologiniu gamtos paminklu, XIX a. antroje pusėje aprašyta ne vieno Nemuno tyrinėtojo ir keliautojo. Anot jų, netoli buvo pastatytas maudyklų miestelis su dvimi mediniais pastatais, iš kurių vienas skirtas atvykstantiems pacientams, kitas – procedūroms. Čia buvo šeši kambariai, kiekviename stovėjo po vonių. Gydymo procedūroms vanduo imamas iš versmių ir šildomas ant krosnies. Tačiau, pradėjus Birštone statyti kurortą, Nemunaičio maudyklės buvo apleistos.

- Nemunaičio piliakalnis su papiliu. Piliakalnis įrengtas Nemuno dešiniojo kranto aukštumoje. Jį beveik visą nuplovė Nemunas, išliko tik pietrytinis kraštas. Jo viršus pailgas. Šlaitai nuo Nemuno statūs, vietomis iki 50 m aukščio.

Greta piliakalnio yra papilys. Jo įtvirtinimai labai apardytini erozijos. Piliakalnis ir papilys apaugę pušimis ir krūmais. Piliakalnyje stovėjo Nemunaičio pilis, minėta 1384 ir 1387 m. Piliakalnis datuojamas XIV a.

Piliakalnis su papiliu įtrauktas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

Nemunaičio piliakalnis XIX a. pabaigoje. Piešinys iš Wišla, 1889. T. 3.

- Nemunaičio žydų senųjų kapinių dalis. Prieš jėjimą į kapinių teritoriją stovi akmens plokštė, kurios centre, juodo akmens fone, iškalta „Čia ilsisi Nemunaičio žydų palaikai. Šventa ramybė jiems“. Prieš Antrajį pasaulinį karą žydai sudarė nemažą dalį miestelio gyventojų.

Kapinės įtrauktos į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

INTERNETO PASLAUGOS

Alytaus r. savivaldybės viešosios bibliotekos Nemunaičio filialas, Vytauto g. 44, Nemunaičis, Alytaus r., tel. +370 315 41 947. Darbo laikas: II–VI 8:30–17:00

Alytaus r. savivaldybės viešosios bibliotekos Užupių filialas, Užupių g. 10-8, Užupių k., Nemunaičio sen., Alytaus r., tel. +370 315 59 118. Darbo laikas: II–VI 11:00–17:30

APGYVENDINIMAS

- „**Girinio sodyba**“ (4 kambariai, 21 vieta)
Sudvajų g. 1, Sudvajų k., Nemunaičio sen., Alytaus r., tel. +370 614 79 002, www.facebook.com/Giriniosodyba

- **Sodyba „Po uosiu“** (8 kambariai, 30 vietu)
Kalinėnų g. 28, Kalinėnų k., Nemunaičio sen., Alytaus r., tel. +370 614 21 035, www.facebook.com/sodyba.pouosiu

- **Ramunės sodyba**
(6 kambariai, 70 vietu)
Žalioji g. 7, Einorų k., Nemunaičio sen., Alytaus r., tel. +370 671 76 024, <https://www.facebook.com/Ramunes-sodyba-dideliems-ir-maziems-1796793783929696/>

- **Sodyba „Genutės ranča“**

(15 kambarių, 70 vietų)
Gardino g. 22,
Meškasalio k.,
Raitininkų sen., Alytaus r.,
tel. +370 686 87 259,
www.genute.lt

- **Sodyba „Pas Algirdą“ (14 kambarių, 84 vietas)**

Piliakalnio g. 18, Piliakalnio k., Raitininkų sen., Alytaus r.,
tel. +370 686 87 259, www.genute.lt

- **Sodyba „Pas Robertą“**

(7 kambariai, 60 vietų)
Piliakalnio g. 4,
Piliakalnio k.,
Raitininkų sen.,
Alytaus r.,
tel. +370 614 28 857

- **Radzevičių sodyba (4 kambariai, 11 vietas)**

Ežerų g. 1, Galintėnų k., Raitininkų sen., Alytaus r.,
tel. +370 612 95 687

● **Remeikių sodyba**

(3 kambariai, 26 vietas)
Gailinto g. 6, Galintėnų k.,
Raitininkų sen., Alytaus r.,
tel. +370 650 26 788,
[www.dzukijosvingis.lt/lit/
kaimo-turizmas](http://www.dzukijosvingis.lt/lit/kaimo-turizmas)

● **Stasio Slavinsko sodyba (17 kambarių, 100 vietų)**

Piliakalnio g. 12, Piliakalnio k., Raitininkų sen., Alytaus r.,
tel. +370 685 12 255

● **Viliaus Vaicekausko
sodyba**

(10 kambarių, 36 vietas)
Gailinto g. 10,
Galintėnų k.,
Raitininkų sen.,
Alytaus r.,
tel. +370 685 56 650

INFORMACIJA

Nemunaičio seniūnija,

Vytauto g. 44, Nemunaičis, Alytaus r., tel.: +370 315 41 971,
+370 686 87 195

Nemunaičio paštas,

Vytauto g. 44, Nemunaičis, Alytaus r., tel. +370 315 41 941

Nemunaičio bendrosios praktikos gydytojo kabinetas,

Vytauto g. 42, Nemunaičis, Alytaus r., tel. +370 315 41 934

Asociacija „Nemunaičio bendruomenė“,

Saulėtekio g. 9, Nemunaičis, Alytaus r., tel. +370 680 74 923

Ekskursijos po Nemunaičį ir apylinkes,

Rimantas Avižienis, tel. +370 686 87 195